

אביב לוי מפרגן לכריש חובב הסאדו

כשהיה ילד נהג אביב לוי להבריז מבית הספר כדי לבלות במצפה התת־ימי שם שימש אביו מנכ"ל. ב־15 השנים בהן הוא משמש כמנהל המדעי של המצפה הוא עושה הכל על מנת לשקם חיות ים פצועות ולהחזירן לטבע. ואי אפשר שלא לשמוע ממנו על חבריו הכרישים (הסאדיסטים) על עדי הנפוחית (שלמדה לאכול אוכל מרוסק) ועל איריס הצבה (שהתחילה פרק ב')

מי זאת עדי ולמה היא נזקקה להשחזת שיניים, למה הכריש אוהב סאדו, ואיך עושים דיקור סיני לדגים? הפתרוני אצל אביב לוי, המנהל המדעי של [המצפה התת־ימי באילת](#) ב־15 השנים האחרונות.

הרופא, המשקם והפיזיותרפיסט של עולם המים מציג את המצפה התת־ימי כמו שאף פעם לא הכרתם, ומספר על מבצעי הצלה מרתקים ועל החלום להפוך את היבשה למקום טוב יותר עבור הייצורים הימיים. וכן, למרות החביבה הגדולה לחסרי החוליות, הוא אוכל דגים.

ד"ר, הנפוחית חולה

דמיינו לכם תאונה, פצוע קשה מגיע לרופא כשהוא במצב של חוסר הכרה ועל הרופא מוטלת האחריות לגלות את סימני המצוקה ולהחזיר את החולה לחיים. הרופא מתחיל בביצוע הנשמה ומייצב את מצב הפצוע, מתקין אינפוזיה ושולח אותו לצילומי רנטגן כדי לבדוק האם יש בעיה פנימית. אחרי שהפצוע חוזר להכרה הוא מתחיל בתהליך השיקום שכולל פיזיותרפיה.

מה קורה כשהפצוע הוא צב ים, דג או כריש? בדיוק אותו הדבר. לוי יכול לקחת לחיקו ייצור קטן כמו דג ולטפל בו בחיבה אמהית, או במקרה הזה אבהית, לבצע בו דיקור סיני ולהחדיר לו אינפוזיה.

אביב לוי ומטופל - יותר מורכב מטיפול ביבשה (צילום: יוסי דוס-סנטוס)

" אחד המקרים המאתגרים היה המקרה של עדי הנפוחית (דג האבו נפחא - א.מ, (מספר לוי. "עדי נמצאה בחוף הצפוני לאחר שנתפסה בקרס של דייג. ככל הנראה ניסה הדייג לשחרר אותה מהקרס וקרע לה את הפה ואת הלסת". למצפה הגיעה עדי כשהיא במצב הרעבה מתקדם משום שלא יכלה לאכול לבד .

" כשעדי הגיעה התחלנו להאכיל אותה בעזרת זונדה ישירות לקיבה", משחזר לוי". הרכבנו לה תערובת משמן דגים ודגים טחונים עם מיקס של ויטמינים ומינרלים. ואחרי חודשיים של האכלה כזו היא התחילה להשמין ולשחות וגילתה סימני התאוששות. בגלל שהלסת היתה מרוסקת היא הצליחה לאכול לבד רק אוכל טחון שנטחן במיוחד עבורה והיום, שנה וחצי אחרי, היא אוכלת אוכל שאנחנו חותכים לה לפיסות קטנות ."

כשלוי מספר על הדרך שעברה עדי ניכר בפניו המתח המתחלף בחיוך. "עדי לא תוכל לחזור לטבע ותישאר לחיות אצלנו באקווריום עם שאר הדגים עד יומה האחרון. כי יש דברים שלא תוכל לעשות לבד כמו השחזת השיניים ."

ולמה צריך להשחזיז לה את השיניים ?

"נפחיות בטבע ניזונות ממזון שנמצא בתוך אלמוגים. לנפחית שיניים חזקות והיא יכולה לנגוס באלמוג, תהליך שמשחזיז את השיניים באופן טבעי. בעקבות אי אכילת אלמוגים השיניים שלה גדלו יותר ממה שצריך וזה דורש מאיתנו להשחזיז אותן עבורה כדי שיגיעו לגודל הנורמלי על מנת שתוכל לאכול ."

חיית מים

לוי (42) הגיע לאילת עם משפחתו כשהיה בן חמש מהיישוב חופית לאחר שרופא המליץ להוריו לעבור לעיר בה האקלים יבש בעקבות מחלת האסטמה ממנה סבלה אחותו. אביו, איתן לוי, שתחביבו היה גידול דגים, נקלט כמנכ"ל הראשון של המצפה התת-ימי, וכך החל החיבור של לוי עם הים .

" גדלתי סביב הים ובעלי החיים הימיים היוו חלק אינטגרלי מההווי בבית הוריי", מספר לוי. "אמי היתה צוללת והיתה עוזרת מדריכה בין הראשונות בארץ לפני 30 שנה. אני זוכר שהייתי מביט שעות בצוללים שניקו את החלונות מסביב למצפה, ממש הערצתי אותם ."

בגיל עשר הגיעה ההזדמנות. לוי למד צלילה והחל להצטרף לצוות הצוללים". כמי שאוהב חיות הייתי מתנדב בחיבר ובמצפה לא פעם", הוא מגלה סודות". הייתי בורח מבית הספר ומגיע למצפה במיוחד בימים שאבא שלי היה בחופש כדי שהוא לא יידע שאני לא בבית הספר ."

מתי החלטת שזה מה שאתה רוצה לעשות בחיך ?

"כשהייתי בן 15 היה מקרה מעציב של חתול ים שנתפס על ידי דייג, הועלה לסירה ועל הסירה היה כלב שנשך אותו בעשרות מקומות. חתול הים הגיע למצפה כשהוא במצב קשה ובמשך כל החופש הגדול הגעתי יום יום על מנת לעזור לשקם אותו. כשאני אחראי על הניקיון בבריכה, על הכנת האוכל ועל ההאכלה שלו. הרגע בו שחררנו אותו לטבע חקוק בי עד היום, וזה היה המראה שעיצב אותי כמטפל ."

דיקור דגי

על מנת לזהות את מצוקות בעלי החיים מגובה המצפה בשומר שידוע לאתר בעיות. יש מערכות התרעה שונות שמתרעות על מפלסים, על זרימת נוזלים ועל חמצן במים .

ציפור קטנה לחשה לי שאתה עושה דיקור סיני לדגים.

"כשדייג מוציא דגים מהעומק נוצרת התנפחות חריגה של שלפוחית הציפה. מצב כזה לא מאפשר לדגים לצלול וברוב המקרים הם מתים. בעזרת מחטים מיוחדות

אני דוקר את הדג ומרוקן את השלפוחית מאוויר מיותר ואחר כך הדג עובר למחלקת השיקום שכוללת קומפרסיה, כלומר הכנסה למערת לחץ מים על מנת להקטין את שלפוחית הציפה חזרה לגודלה הטבעי."

לוי למד ביולוגיה באוניברסיטת פלורידה בארצות הברית, צולל, עוסק בחקר ומרצה. אך מלבד הצלת חיים בהם הוא עסוק כחלק משגרת יומו, עוסק לוי בכתיבת מאמרים שמתפרסמים באתרי המדיה.

אחד ממקרי ההצלה בהם מתגאה לוי היה הצלתה של הצבה איריס. "היא הגיעה מיובשת ופצועה ולא הצליחה לנשום בכוחות עצמה. לאחר טיפול ראשוני ולאחר שעשינו לה צילום רנטגן הבנו כי הריאה שלה קרסה, דבר שגרם לה לציפה. במשך כמעט שנתיים עברה איריס שיקום שכלל אוהל חמצן מיוחד שבנינו עבורה שעוזר בהכנסת חמצן למערכת הדם, וטיפול פיזיותרפיה יום יומי במהלכו הוספנו לאיריס משקולות איזון כשצוות המטפלים מחזיק אותה ושוחה איתה עד שחזרה לשחות לבד. באחרונה שוחררה לטבע על מנת שתתחיל את פרק ב' בחייה."

סאדו-מאזו

בהרצאות שאתה נותן אתה כל הזמן מדבר על הכריש וכמה שהוא לא מסוכן. אתה גם צולל איתם ומשכנע אנשים נוספים לעשות זאת, למה?

"אחד מבעלי החיים עם יחסי הציבור השלייליים ביותר הוא הכריש. רוב האנשים מפחדים מכרישים שלא בצדק. אני רואה את הכרישים כקורבן לפעולות האדם ומרגיש מחויב לשמור עליהם עקב תפקידם החשוב בטבע. הכריש הוא סניטר שמטבעו אוכל חיות פצועות וחולות ומנקה את הים ממחלות. דרך מעולה ללמד היא על ידי צלילה וכך מתנפץ המיתוס."

לוי פוצח במסע יחסי ציבור לכריש ומסביר: "ידעת שהכריש חייב להיות כל הזמן בתנועה וחייב לשחות? כי אם אינו שוחה מעל מספר דקות הוא ימות. הגיע אלינו כריש שנתפס על ידי דייג שהיה במוות קליני כי לא שחה. הנשמנו אותו בעזרת מערכת הנשמה שכוללת משאבות מים מועשרות בחמצן שמוחדרות מהפה אל הזימים ובשלב הבא, שהוא הכי מהנה, מחזיקים את הכריש בתוך הבריכה כשהמטפל מחזיק את הפה שלו פתוח, שוחה איתו ומנענע עבורו את הזנב עד שהוא מתאושש."

אם תהיתם מדוע לפעמים הים סוער ואין גלים, זה יכול להיות בגלל המסיבות הפרועות שמתרחשות מתחת לפני הים. לוי מספר על צורת החיזור המוזרה והסאדיסטית משהו של הכריש. "את החיזור מבצע הכריש בצורה עדינה. הזכר נוגס בנקבה נגיסות 'קלות', שחותכות את בשרה עד כדי כך שחותכות עור וסנפירים נתלשים ממנה. הכרישה ממש לא מתווכחת עם מעשיו של אדון כריש, והולכת עם זה עד הסוף. מה שיפה בטבע זה שהפצעים נרפאים במהירות שיא."